

Jinstabu l-fdalijiet tan-nymphaeum li kien fil-ġnejna tal-larinġ fil-Palazz tal-Gran Mastru

Stqarrija l 7 ta' Lulju 2022

Hekk kif komplja għaddej b'ritmu mgħaġġel ix-xogħol fil-proġett tar-restawr tal-Palazz tal-Gran Mastru, instabu l-fdalijiet ta' nymphaeum li sekli ilu kien fil-ġnejna tal-larinġ ta' dan il-Palazz. Il-pubbliku se jkun jista' jara dawn il-fdalijiet meta jitlesta l-proġett, filwaqt li jgawdi wkoll xi skulturi li kienu jżejnu l-ambjent tan-nymphaeum.

Dan sar magħruf waqt iżjara li l-Eccellenza Tiegħu l-President ta' Malta, George Vella, għamel fil-Palazz tal-Gran Mastru biex jara fiex waslu x-xogħlijiet fil-proġett ta' restawr li Heritage Malta qed twettaq fil-Palazz. Jakkumpanjawh kien hemm il-Ministru għall-Wirt Nazzjonali, l-Arti u l-Gvern Lokali, Owen Bonnici, u s-Segretarju Parlamentari għall-Fondi Ewropej, Chris Bonett. Huma ddawru mal-post mill-oghla uffiċjali ta' Heritage Malta.

Matul din iż-żjara, ġie spjegat li filwaqt li komplja għaddej ix-xogħol fl-Uccelliera, fejn sa ftit snin ilu kien hemm l-Uffiċċju tal-Ispeker, kif ukoll fl-Armerija originali tal-Palazz, jiġifieri s-sala li għal hafna snin serviet bhala l-Kamra tad-Deputati, sar progress kbir ukoll fix-xogħlijiet fi nhawi oħra tal-Palazz.

Fost dawn hemm il-kmamar fejn qabel kien hemm l-Uffiċċju tal-Avukat Ġenerali. Originarjament dawn l-inhawi kienu magħrufa bhala Palazzo del Monte, għax hemmhekk kien hemm ir-residenza privata ta' Eustachio del Monte, in-neputi tal-Gran Mastru Pietro del Monte. Aktar tard din il-parti bdiet takkomoda l-kwartieri privati tal-Gran Mastru nnifsu. Palazzo del Monte, flimkien mal-ewwel Berġa tal-Italja, serva bhala l-qalba li madwarha żviluppa maż-żmien il-Palazz tal-Gran Mastru.

Matul is-snin f'din il-parti tal-palazz saru aktar modifiki, fost oħrajn biex fi żmien l-Ingliżi serviet bhala Uffiċċju tax-Xogħlijiet Pubbliċi u mbaġhad bhala l-Uffiċċju tal-Avukat Ġenerali. L-interventi li qed isiru f'din in-naħa bhala parti mill-proġett ta' restawr huma maħsuba biex l-ispazji originali jiġu mifhuma aħjar filwaqt li jinxtehet dawl fuq il-karatteristiċi arkitettoniċi uniċi tas-seklu 16 li jsebbħu l-post.

Il-President u l-viżitaturi distinti l-oħra raw ukoll il-progress li sar fix-xogħlijiet fl-inhawi fejn originarjament kien hemm ġnejna tal-larinġ magħrufa bhala L'Orangerie. Din kienet inholqot fis-seklu 17 biex tipprovdi d-dell fis-sajf u sservi bhala serra għax-xtieli u s-siġar tal-frott matul ix-xitwa. Fiha kien hemm nymphaeum u funtana, li maż-żmien kellhom iċedu posthom għall-bidliet strutturali li twettqu.

Grazzi għall-istħarriġ arkeoloġiku li sar, instabu l-fdalijiet tan-nymphaeum u tal-mezzi li kienu jwasslu l-ilma sal-funtana, li l-pubbliku se jkun jista' jarahom meta jitlesta l-proġett.

Se jkunu jistgħu jitgawdew ukoll xi skulturi li kienu jsebbħu n-nymphaeum, li kienu tneħhew mill-post fis-seklu 18 u baqgħu maħżuna sal-lum.

Fit-totalità tiegħu, il-proġett tar-restawr tal-Palazz tal-Gran Mastru hu stmat li se jiswa madwar €28 miljun. L-ewwel fażi tal-proġett qed tiġi kofinanzjata mill-Unjoni Ewropea bħala parti mill-Fond Ewropew għall-Iżvilupp Reġjonali, filwaqt li l-fażi suċċessiva, li se tiswa madwar €18-il miljun, se tkun iffinanzjata mill-Gvern Malti. L-ewwel fażi mistennija titlesta sa tmiem l-din is-sena, filwaqt li l-proġett kollu għandu jkun komplut sas-sena 2025. Dan huwa l-aktar proġett ambizzjuż li qatt daħlet għalih Heritage Malta.

Il-Ministru Owen Bonnici rringrazzja lill-ħaddiema ta' Heritage Malta għall-ħidma tagħhom favur binjiet storici. "Proġetti bħal dawn ikomplu juru biċ-ċar l-impenn tal-Gvern lejn il-wirt kulturali. Ir-restawr ta' binjiet storici hu essenzjali biex uliedna u dawk li jżuruna jkunu jistgħu jgawdu dak li ħallewlna missirijietna," qal il-Ministru. Zied jgħid li dan il-proġett ta' restawr se jingħaqad ma' kullana ta' proġetti oħra, bħar-restawr tal-Forti Sant Anġlu u l-MUŻA, li Heritage Malta wettqet b'suċċess matul is-snin u li komplew jivvalorizzaw bil-kbir il-wirt storiku ta' pajjiżna.

Is-Segretarju Parlamentari Chris Bonett qal li l-ewwel fażi tal-proġett, li tiswa €10 miljun, qed tiġi kofinanzjata minn fondi Ewropej u fil-fatt €8.4 miljun huma fondi ġejjin mill-Fond Ewropew għall-Iżvilupp Reġjonali. "Permezz tal-fondi Ewropej qegħdin inwettqu proġett ieħor ta' restawr li se jkompli jkabbar il-ġmiel tal-Palazz tal-Gran Mastru u jagħtih lura l-ġieħ li jistħoqqlu," qal Dr Bonett. Zied jgħid li jħares 'il quddiem biex mill-programm il-ġdid ta' fondi Ewropej pajjiżna jkun jista' jkompli jwettaq proġetti bħal dawn li jservu ta' attrazzjoni għat-turisti.

Il-Kap Eżekuttiv ta' Heritage Malta, Noel Zammit, radd ħajr lill-ħaddiema kollha li qed jimplimentaw dan il-proġett u fahħar il-hiliet tal-ħaddiema ta' Heritage Malta, li f'idejhom hu fdat hafna mix-xogħol involut biex il-Palazz jingħata lura l-ġieħ u d-dinjità li jistħoqqlu. Huwa qal li dan hu proġett ieħor ta' Heritage Malta li jwettaq b'mod konkret il-missjoni tal-aġenzija li tpogġi lill-klijent fil-qalba tal-operat kollu tagħha. Fil-fatt, ladarba dan il-palazz jerga' jiftaħ il-bibien tiegħu għall-pubbliku, se joffri lill-viżitatur esperjenza li mhux biss tippermettilu jidhol fi swali u partijiet li qabel ma kinux aċċessibbli għall-pubbliku iżda wkoll esperjenza li tinvolvi direttament f'dak li jkun qed jara, flimkien ma' centru ta' interpretazzjoni u servizzi state-of-the-art.